

گزارش های ترجمان دانش مطالعات
کووید ۱۹ در
مرکز تحقیقات سیاست گذاری سلامت

**COVID-19
Update**

مطالعه شماره (۱)

سرشت و منش شخصیتی افراد مسموم شده با متانول در طی جهانگیری کووید-۱۹

در همان هفته‌های ابتدایی همه‌گیری کووید-۱۹ در ایران، شایعه شده بود که مصرف مشروبات الکلی می‌تواند از ابتلاء افراد به بیماری کووید-۱۹ جلوگیری کرده و رویکردی مناسب در درمان بیماری‌های ویروسی دستگاه تنفسی باشد. به دنبال انتشار این شایعه، بیماران فراوانی با علائم مسمومیت با متانول به بیمارستان‌های سراسر کشور مراجعه کردند به گونه‌ای که پس از گذشت حدود چهار هفته، ایران با یک همه‌گیری مسمومیت ناشی از مصرف مشروبات الکلی مواجهه شد. بر اساس یک گزارش رسمی که در اواخر اسفند ماه سال ۱۳۹۸ منتشر شد، بیش از ۳۱۰۰ بیمار به همراه ۷۲۸ فوت ناشی از مسمومیت الکل در سراسر کشور رخ داده بود. نکته قابل توجه این بود که استان فارس دارای بالاترین نرخ مسمومیت ناشی از الکل در سراسر کشور بود. از همین رو، این مطالعه مقطعی دو گروهی تلاش کرده است تا به تبیین سرشت و منش شخصیتی افراد مسموم شده در اثر استفاده از الکل در مقایسه با جمعیت عادی بپردازد.

بر اساس یافته‌های این مطالعه، نزدیک به ۳۰ درصد از افرادی که بدلیل مصرف الکل در بیمارستان‌ها پذیرش شده بودند بیان کردند که فکر می‌کردند مصرف الکل می‌تواند از ابتلاء به کووید-۱۹ پیشگیری کرده و دارای اثرات درمانی مؤثری در درمان این بیماری است. در ارتباط با دلایل مصرف الکل، حدود ۱۵ درصد از افراد مسموم شده گزارش کردند که آنها به منظور جلوگیری از ابتلاء به کووید-۱۹ از مشروبات الکلی استفاده کرده‌اند، در حالی که بیش از ۴۸ درصد از آنها مصرف الکل بصورت یک عادت را دلیل استفاده مطرح کردند. میزان الکل مصرفی در میان افراد پذیرش شده در مراکز درمانی نیز متفاوت بوده است. در این ارتباط، حدود ۶۰ درصد از افراد بیش از یکبار در هفته مصرف می‌کردند، ۲۳ درصد از افراد بیش از سه بار در ماه مصرف می‌کردند و ۱۶ درصد از افراد حداکثر شش بار در طی یکسال مصرف می‌کردند.

Source: Estedlal A, Mani A, Vardanjani HM, Kamali M, Zarei L, Heydari ST, Lankarani KB. Temperament and character of patients with alcohol toxicity during COVID-19 pandemic. <https://assets.researchsquare.com/files/rs-39758/v3/a720c7e7-64e1-40ff-a2c0-8825908e1e06.pdf>

فرسودگی شغلی پرستاران و عوامل مرتبط با آن در طی جهانگیری کووید-۱۹

بر اساس یافته‌های این مطالعه، میزان شیوع فرسودگی شغلی میان پرستاران حدود ۶۵ درصد بود که بیانگر این موضوع است که درصد قابل توجهی از پرستاران درگیر فرسودگی شغلی هستند. این در حالیست که میزان فرسودگی شغلی در میان پرستاران شاغل در اسکاتلند در طی همه‌گیری کووید-۱۹ حدود ۳۲ درصد و در میان پرستاران شاغل در ایالات متحده آمریکا حدود ۵۴ درصد بوده است. از همین رو، بالا بودن نرخ فرسودگی شغلی در میان پرستاران می‌تواند زنگ خطری برای نظام سلامت ایران باشد. علاوه بر این، حدود ۶۴ درصد از پرستاران از سطوح مختلفی از خستگی عاطفی رنج می‌بردند. فقدان زیرساخت‌های کافی و افزایش وحشتناک موارد ابتلای روزانه کووید-۱۹ دارای اثرات قابل توجهی بر استانداردهای درمانی و نیز علائم خستگی در میان پرستاران بوده است.

دیگر یافته قابل توجه این مطالعه، رابطه میان تعداد شیفت‌های یک پرستار در طی همه‌گیری کووید-۱۹ با خستگی عاطفی پرستار بود. در واقع این رابطه به نوعی بیانگر تأثیر منفی افزایش فشار کاری پرستاران در طی این همه‌گیری می‌باشد. علاوه بر این، یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهند که پرستاران جوان‌تر (زیر ۲۵ سال) دارای بالاترین میزان خستگی عاطفی بودند، در حالی که پرستاران ارشد (بالای ۳۵ سال) دارای کمترین میزان خستگی عاطفی بودند. در واقع، این یافته می‌تواند به نوعی رابطه میان خستگی عاطفی و تجربه کاری را نشان دهد. رابطه قوی میان تعداد موارد مرگ مشاهده شده از سوی پرستاران با میزان خستگی عاطفی آنها، دیگر یافته این مطالعه بود که لازم است تا بیشتر از سوی مدیران و سیاستگذاران مورد توجه قرار گیرد.

در مجموع، یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهند که فرسودگی شغلی در میان پرستاران در طی همه‌گیری کووید-۱۹ سرعت در حال افزایش است. از طرفی، افزایش چشمگیر خستگی عاطفی در میان پرستاران می‌تواند زنگ خطری برای نظام سلامت باشد که نیازمند اتخاذ سیاست‌ها و راهکارهایی اثربخش در راستای تقلیل آن می‌باشد.

Source: Kamali M, Sadati AK, Khademi MR, Ghahramani S, Zarei L, Ghaemi SZ, Tabirazi R, Akbari M, Shokrpour N, Mani A, Heydari ST. Burnout among Nurses during Coronavirus Disease 2019 Outbreak in Shiraz. Galen Medical Journal. 2020 Dec 26;9:1956.

وضعیت سلامت روان در همه‌گیری کووید-۱۹

عوامل متعددی می‌توانند در افزایش شیوع اختلالات روانی در طی همه‌گیری کووید-۱۹ نقش داشته باشند. با توجه به مسائل فرهنگی حاکم بر جامعه ایرانی، دیدار با اقوام و خویشاوندان همواره به عنوان یکی از رسوم مورد اقبال بوده است. اما پس از بروز این همه‌گیری و انجام قرنطینه‌های خانگی و کاهش ارتباطات رو در رو، بشدت وضعیت سلامت روان را تحت تأثیر قرار داده است. علاوه بر این، کاهش چنین عادات و رسومی می‌توانند زمینه‌ساز اختلالات روانی شدیدتری نظیر اسکیزوفرنی و افسردگی شدید نیز باشند. از طرفی، مصادف شدن قرنطینه‌های سخت‌گیرانه با ایام عید نوروز ۱۳۹۹ نیز در تشدید این وضعیت بی‌تقصیر نبوده است. کاهش حمایت اجتماعی به دنبال تعطیل شدن اماکن زیارتی، سینماها، تئاتر، مراکز آموزشی و فرهنگی نیز می‌تواند دیگر عامل بالقوه در تضعیف وضعیت سلامت روان عموم جامعه باشد. از دیدگاه اقتصادی نیز با توجه به کاهش ظرفیت اقتصادی کشور بر اثر تحریم‌های بین‌المللی، توانایی اقتصادی دولت به منظور تقلیل آثار سوء این همه‌گیری بر کسب و کار و درآمد مردم چندان مطلوب نبود. در واقع، ایران نتوانست همانند کشورهای ثروتمند با تدوین بسته‌های اقتصادی، از عموم جامعه و بویژه اقشار آسیب‌پذیر، حمایت اقتصادی مکفی را فراهم آورد. در نتیجه، همزمان شدن همه‌گیری کووید-۱۹ با تحریم‌های شدید ایالات متحده آمریکا باعث شد تا دغدغه‌ها و چالش‌های اقتصادی جامعه دو چندان گردند.

بر اساس یافته‌های این مطالعه، توجه به وضعیت سلامت روان افراد جوان در طی همه‌گیری کووید-۱۹ بسیار حائز اهمیت است. چرا که بر خلاف شرایط پیش از همه‌گیری، وضعیت سلامت روان این گروه نسبت به افراد بزرگسال و سالمند بیشتر تحت تأثیر قرار گرفته است. لذا با توجه به اهمیت این گروه در جامعه، تمرکز بر تدوین سیاست‌هایی به منظور بهبود سلامت روان جوانان می‌تواند یکی از اولویت‌های سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان مربوطه باشد.

Source: Mani A, Estedlal AR, Kamali M, Ghaemi SZ, Zarei L, Shokrpour N, Heydari ST, Lan-
karani KB. Mental health status during COVID-19 pandemic in Fars Province, Iran: timely
measures. BMC Public Health. 2020 Dec;20(1):1-1. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09928-3>

خشونت خانگی و عوامل مرتبط با آن در دوران جهانگیری کووید-۱۹

خشونت خانگی مفهوم گسترده‌ایست که به طیفی از رفتارهای نابهنجار در محیط خانواده اطلاق می‌شود که ممکن است بصورت فیزیکی، جنسی، روانشناختی و یا اقتصادی بروز کند. افرادی که تحت خشونت خانگی قرار می‌گیرند، بیشتر در معرض آسیب‌های جسمی و روانی بوده و احتمال ابتلاء به عفونت‌های قابل انتقال از طریق روابط جنسی نیز در میان آنها بیشتر است.

در این مطالعه نشان داده شده است که مصرف مشروبات الکلی، سیگار کشیدن و کمتر به خارج از خانه رفتن مهمترین عوامل بروز خشونت خانگی در میان مشارکت‌کنندگان هستند. در واقع، ماندن با یکدیگر برای مدت طولانی به دنبال قرنطینه‌ها، می‌تواند احتمال تنش و خشونت را در میان خانواده افزایش دهد. یکی از نکات جالب ارائه شده در این مطالعه این است که هنگامی که افراد از راهبردهای اجتناب (مثلاً سکوت) استفاده می‌کنند، موضوعات بیشتری در خانواده حل نشده باقی می‌مانند و از همین رو، احتمال استفاده از خشونت برای حل مسئله مورد نظر بیشتر می‌شود. از طرف دیگر، مصرف الکل می‌تواند با ایجاد تغییرات خلق و خویی منجر به بروز خشونت‌های خانگی گردد.

علاوه بر موارد مذکور، ترس از ابتلاء به بیماری کووید-۱۹، کاهش فعالیت فیزیکی و مصرف مواد مخدر از دیگر عوامل بروز خشونت‌های خانگی در دوره بروز جهانگیری کووید-۱۹ بودند. در واقع، استرس ناشی از ابتلاء به بیماری و ترس از عواقب این بیماری، باعث شده است تا پرخاشگری و خشونت در خانواده‌ها افزایش یابد. همچنین، کاهش فعالیت فیزیکی می‌تواند با افزایش اضطراب و افسردگی، تأثیرات منفی چشمگیری بر سلامت روان افراد داشته باشد.

در مجموع، در طی جهانگیری کووید-۱۹ و به دنبال سیاست‌های فاصله‌گذاری اجتماعی و قرنطینه‌ای، خشونت خانگی در ایران افزایش یافته است. این پدیده می‌تواند تأثیرات کوتاه مدت و بلند مدت متعددی بر خانوارها داشته باشد. از همین رو، سیاستگذاران باید برنامه‌های مداخله‌ای متنوعی را به منظور کاهش اثرات منفی این مسئله تدوین نمایند.

آگاهی و نگرش مادران باردار در خصوص جهانگیری کووید-۱۹

داشتن سطح قابل قبولی از دانش نسبت به علائم رایج بیماری کووید-۱۹ می‌تواند به افراد جامعه کمک کند تا سرعت نسبت به ابتلای خود آگاه شده و مراجعه به هنگامی به مراکز درمانی داشته باشند. با این حال، چنین شرایطی می‌تواند بصورت یک شمشیر دو لبه نیز عمل کند، چرا که مراجعه بیش از حد افراد جامعه به مراکز درمانی می‌تواند فرسودگی کارکنان نظام سلامت را به همراه داشته باشد و از سویی، مراجعه دیرهنگام افراد مبتلاء می‌تواند منجر به افزایش موارد شدید بیماری و در نتیجه افزایش میزان مرگومیر گردد. همانطور که پیش از این مورد اشاره قرار گرفت، در این مطالعه نشان داده شده است که با وجود اینکه اغلب مشارکت‌کنندگان دارای سطح دانشی قابل قبولی در خصوص همه‌گیری کووید-۱۹ بودند، اما بسیاری از آنها نسبت به علائمی که نیازمند مراجعه فرد به مراکز درمانی شود، آگاهی چندانی نداشتند. از همین رو، سیاستگذاران باید با ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه، بستری را برای مراجعه به هنگام مادران باردار فراهم آورند.

یکی از یافته‌های جالب این مطالعه، کاهش چشمگیری ارتباطات رو در رو در میان مادران باردار بود که حدود ۸۹ درصد از آنها به منظور جلوگیری از ابتلاء، ارتباطات رو در رو خود را کاهش داده بودند. همچنین، ۵۰ درصد از مشارکت‌کنندگان بیان کرده بودند که بدلیل بسته شدن مراکز مراقبتی دوره بارداری، مراقبت‌های روتین این دوره را یا کاهش داده‌اند یا متوقف کرده‌اند. از طرفی دیگر، حدود ۷۲ درصد از مادران باردار به علت استرس ناشی از ابتلاء به این بیماری، مراقبت‌های روتین دوره بارداری را یا بصورت چشمگیری کاهش داده و یا متوقف کرده بودند. وسواس به شستن دست‌ها دیگر یافته این مطالعه بود که در میان حدود ۳۰ درصد از مشارکت‌کنندگان وجود داشته است. جالب این است که بسیاری از مادران معتقد بودند که توانسته‌اند استرس خود را در طی همه‌گیری کووید-۱۹ بصورت موفقیت‌آمیزی کنترل کنند. در مجموع، تمرکز بر ارائه آموزش‌های اثربخش در حوزه کنترل و کاهش استرس می‌تواند یکی از راهکارهای بالقوه در جهت حمایت از مادران باردار در طی جهانگیری کووید-۱۹ باشد.

Source: Maharlouei N, Asadi N, Bazrafshan K, Roozmeh S, Rezaianzadeh A, Zahed-Roozegar MH, Shaygani F, Kharmandar A, Honarvar B, Hemyari C, Omidifar N. Knowledge and Attitude regarding COVID-19 among Pregnant Women in Southwestern Iran in the Early Period of its Outbreak: A Cross-Sectional Study. *The American journal of tropical medicine and hygiene*. 2020 Dec 2;103(6):2368-75. DOI: <https://doi.org/10.4269/ajtmh.20-0608>